

Za gospodarje

Maribor, dne 18. septembra 1935.

Raj bo z vinsko kupčijo?

Blíža se vinska trgatev. Vinogradnik komaj čaka, da spravi svoj vinski pridelek v svojo klet. Vinski pridelek v ptujskem srezu sicer ne bo prekomeren, vendar bo v višjih legah vinska letina srednja, v nižjih legah pa bo pridelek vsled pomladanskega mraza zelo pičel. Če nam ostane mesec september naklonjen s toplim vremenom, bode letošnji mošt zelo dober. V Slovenskih goricah in zlasti v Halozah vinogradnik že komaj čaka na denar in zato bo sili z vinskim pridelkom v prodajo. Razume se, da bo to slabo vplivalo na vinsko ceno, ker se, kot se že danes splošno govori in od izvestne strani namenoma razširja, ne bo ponujalo niti tako visoke cene, da bi bili stroški za vzdrževanje vinograda kriti. Če bi to bilo res, bi bila to najhujša krivica in za ubogega vinogradnika najhujši udarec, ker bi se izrabil njegov bedni položaj v špekulacijske svrhe. Vinogradnik rabi denar in to za plačevanje davkov, za nakup živeža in obleke ter drugih življenjskih potrebščin, da se prebije skozi zimo. Če torej vinogradnik ne bi dobil več, kot je potrošil za pridelovanje vinskega pridelka, tedaj bi nastopila po vinorodnih krajih taka beda, zlasti po Halozah, kakoršne še nismo videli po naših krajih.

Da se vinogradnikov bedni položaj ne bi izkoristil in da bi se preprečila vsaka zloraba, je nujno potrebno, da se ukrene že sedaj vse potrebno za zaščito vinogradnikov, ko še vinska trgatev ni na dnevnem redu.

Izvoljeni zastopniki vinogradnikov so imeli dne 7. t. m. svojo sejo, na kateri so postavili minimalne cene letošnjemu vinskemu pridelku. Vse pogodbe pa, ki bi jih vinogradniki sklenili v svoji bedi pod te ceno, naj se razveljavijo! Vsakega izkoriščevalca vinogradnikov pa, ki bi sklenil ali je že sklenil drugačno po-

godbo, pa občutno kaznovati z globo ali z zaparom.

Sklenile so se sledeče najnižje cene:

a) Za mešana vina po sladkornih stopnjah: do 14 gradov sladkorja 2 Din, do 16 gradov sladkorja 3 Din, do 18 gradov sladkorja 3.50 Din, do 20 gradov sladkorja in še več pa od 4 Din dalje.

b) Za sortirana vina od 20 gradov naprej od 5 Din naprej.

Te cene niso nikakor pretirane, saj stane že navaden kis več kakor 1 Din za liter.

Vinogradniki prosijo oblastva za zaščito, kakor se je oblast zavzela za hmeljarje in jih zaščitila pred špekulanti.

Ko vinogradniki obveščajo svoje tovariše-vinogradnike o najnižji vinski ceni, jih tudi obenem prosijo, naj se ne prena glijo z vinsko prodajo ter ne silijo s svojim vinskim pridelkom v kupce pod označenimi najnižjimi cenami. Vsakega takšnega kupca, ki je že ali bi hotel kupiti po sramotno nizkih cenah vinski pridelek, naj vinogradnik prijavi politični oblasti v kazensko postopanje, ker so oblastva že obljubila, vsako izkoriščanje ljudske bede strogo kaznovati.

★

Ravnanje s krompirjem.

Eden najvažnejših pridelkov je nedvomno krompir. Na veliko žalost pa moram reči na podlagi raznih ugotovitev, da je trgovina s tem za človeško prehrano potrebnim produktom vse drugo, samo pravilna ne. Jasno je, da vpraša konsument predvsem po kvaliteti blaga. In ravno v tem oziru se pri nas veliko greši, ker naš producent ne gleda na kvaliteto, temveč samo na množino in denar. Da je pa dandanes tržišče v vsakem pogledu blaga zelo občutljivo, je zakrivil ravno producent s svojim ravnanjem z blagom. Radi tega se mi

zdi potrebno posebno v današnjih težkih gospodarskih časih, vsaj namigniti pridelovalcem krompirja pred spravljanjem nekaj smernic glede spravljanja in shranjevanja krompirja.

Vsak pridelovalec mora vpoštevati dejstvo, da je krompir sadež pokvarljive narave, radi česar je predvsem potrebno, da se ga previdno izkoplje ter spravi, ker ravno od tega opraviža zavisi stanovitnost sadeža v shrambi. Da se pa doseže sigurno stanovitnost, je potrebno, izkopan krompir posušiti v senčnatem, odprtem prostoru. Med sušenjem ga je temeljito in pazljivo prebirati tako, da se spravi v shrambo res le zdravo gomolje, katero je pa hraniti na suhem prostoru. V vlažnih prostorih se naj krompir ne shranjuje, ker vlaga je sadežu zelo kvarljiva.

Ker pa ima na množino in kakovost pridelka v bodočem letu nepobitno velik vpliv shranjevanje semenskega blaga čez zimo, je vsakemu producentu krompirja potrebno, vse okoliščine, ki ohranjajo tudi pri prezimovanju dobre lastnosti, vpoštevati. Predvsem je potrebno vedeti, da v pretoplilih prostorih semenskega krompirja ne bomo shranjevali, ker začne prezgodaj kaliti in sicer iz najbolj razvitih oces, iz katerih bi se po saditvi razvili najmočnejši poganjki. Vsi pa vemo, da le močno razvita rastlina lahko kljubuje raznim boleznim in škodljivcem in čim močnejša je rastlina, tem rodovitnejša je. Naravno je, da, če se te cime polomijo, požene tako gomolje : opet iz drugovrstnih oces, a take rastline so šibkejše, vsled česar tudi ni pričakovati od njih zadovoljivega pridelka, kar pomeni za gospodarstvo izgubo.

Za shranjevanje predvsem semenskega krompirja je najprimernejša toplota približno 5 stopinj C, ker pri višji temperaturi izgublja gomolje na vrednosti vsled kalenja, izsuševanja in na škrobu, ki ga uporabi za dihanje pri kalenju.

Zvišana temperatura pa oživi tudi razne bakterije, ki se v tej nevirano in bohotno razvijajo in povzročajo gnitlobo. Da je okuženje semenskega blaga v takem prostoru po raznih glivičnih boleznih neizogibno, je na dlani in posledica je občuten izpad bodočega pridelka. Kaj

pomaga moledovanje glede količine pridelka v jeseni, če pa kmetovalec ravno v jeseni pri spravljaju sadeža noče vpoštevati vsega onega, kar je nujno potrebno za boljši in sigurnejši pridelek. Ker je naša zemlja prvovrstna za pridelovanje krompirja in si marsikateri kmetovalec s tem dnevno potrebnim hranivom za ljudi in živali pri umnem in smotrenem gojenju opomore in zboljša svoj finančno gospodarski položaj, je potrebno, da vsak pridelovalec krompirja tudi upošteva pravilno spravljanje in shranjevanje tega važnega pridelka.

Inž. Šturm Rado.

Ljudski pravnik.

Iztoževanje zakupnine, Gfl. — L. 1931
ste vzeli v zakup kos zemljišča v hribih. Zakupnina je znašala letno znesek 250 Din. Zakupna doba naj bi trajala po prvotnem dogovoru tri leta. Ker ste pa prvo leto imeli z zemljiščem več stroškov in dela, kakor pa dohodkov, sta z zakupodajalcem sporazumno spremenila prvotni dogovor tako, da boste odslej dalje plačevali letne zakupnine samo 100 Din. Zakupodajalec je po preteku zakupne dobe z Vami oddal to zemljišče v zakup za 50 Din. Sedaj po preteku dveh let pa zahteva od Vas, da mu plačate še 300 Din za ostalo zakupno dobo, čeprav ste mu že plačali znesek 100 Din. Vprašate, kako se morate ravnati, ker Vam že grozi s tožbo. — Izgleda, da stoji zakupodajalec na stališču, da je bilo treba za vsa tri leta plačati zakupnino, kakor sta jo prvotno določila z začetnimi 250 Din. Zakupodajalec ne priznava, da sta kdaj kasneje po preteku prvega zakupnega leta spremenila zakupni dogovor tako, da morate odslej za ostali dve leti plačevati le 100 Din letne zakupnine. Če Vas bo nasprotnik tožil pri sodišču, tedaj ugovarjajte predvsem, da se je prvotni dogovor izpremenil, kakor ste nam povedali. V dokaze te svoje trditve morate predlagati morebitne priče, ki vedo za tak kasneje spremenjeni dogovor in pa zaslišanje samega sebe kot stranke. Dalje pa ugovarjajte v morebitni pravdi, da ste bili prikrajšani za več kot polovico prave vrednosti. Povejte, za koliko je oddal nasprotnik kasneje v zakup

išo zemljišče. Predlagajte kot dokaz price, zvedence in zaslišanje strank. Več Vam ne moremo svetovati in tudi ne pomagati. Da sploh ne pride do tožbe, je odvisno samo od zakupodajalca, ki naj vpoštevata resnični položaj in sklenjeni dogovor med vama in naj Vam nikar ne dela po nepotrebnem stroškov, ko je gotovo, da že tako komaj shajate s svojo družino. Komu bo sodišče verjelo, Vam ne moremo povedati. Povemo Vam pa, da je izid pravde odvisen izključno od tega, komu bo sodišče verjelo. Pripomnimo tudi, da gre za malenkostni znesek 300 Din, torej bo sodišče postopalo v malotnem postopanju. Zoper prvo sodbo v takih slučajih skoro ni priziva. Dobro si premislite, kako boste napravili, da ne bo kasneje še veliko več stroškov in da ne bo treba še globlje seči v žep!

Dopisi.

Marljagradec pri Laškem. Občinski obračun za proračunsko leto 1934—1935 izkazuje dohodkov 108.115 Din, izdatkov pa 107.995 Din. Da je bila kriza precej huda pri naših davkoplačevalcih, dokazuje to, da je ostalo okrog 35.000 D neiztržanih občinskih doklad. Doklade so znašale 120% na neposredne davke. Proračun za leto 1935—1936 je banska uprava tudi potrdila. Dohodki so zračunani na 138.154 Din in ravno tako tudi izdatki. Doklade so se znižale od lanskega leta in znašajo letos 112% na vse neposredne davke. Ker se je znižal državni davek, pa tudi banovinski in cestne doklade, imamo upanje, da pride mo polagoma do bolj znošnih davčnih bremen. — V »Slovenskem gospodarju« smo letos v podlistku čitali zanimiv popis, kako so pred kakimi 35 leti delali poskuse s streljanjem proti toči. Tudi v naši občini so leta 1902 na pobudo štajerskega deželnega odbora in laškega okrajnega zastopa napravili šest strelnih postaj, in sicer tri v laški in tri v šmiklavski župniji. Sejni zapisnik občinskega odbora od 27. aprila 1902 nam poroča, da je bilo sklenjeno postaviti strelišča na sledečih krajih: 1. Selo, 2. v Kneju, 3. na Vrheh 4. Trojno, 5. Ojstrov in 6. Zevaj. Streljati se je pričelo ob koncu meseca junija leta 1902, a že sredi julija se toča ni dosti zmenila in je

v treh dneh pošteno mlatila pšenico. Prva dva dneva, in sicer 17. in 19. julija še bolj po malem, a dne 22. julija je naravnost pobelila okoli nekaterih strelišč, akoravno so na vso moč streljali. Seveda je bilo potem tudi streljanja proti toči konec.

Razna obvestila.

Ptujski srez razstavlja. Objavljeno je že bilo, da bo ptujski srez priredil od 25. septembra do 6. oktobra pod visokim pokroviteljstvom kmetijsko-obrtno razstavo v Društvenem domu. Priprave za razstavo so v polnem teku. Razstavljeni bodo raznovrstni obrtni in industrijski izdelki, poleg tega bo tudi lovska razstava, vsi kmetijeki pridelki bodo razstavljeni, vse kmetijske potrebščine, različne naprave itd. Na razstavi bodo tudi vina na poskušnjo in se bodo lahko eklepale vinske kupčije. Sadje in grozdje se bo lahko kupovalo v raznih množinah. Vse, kar ima ptujski srez zanimivega in dobrega, bo tukaj na ogled. Ta razstava bo za vsakega obiskovalca res poučen vir glede blagostanja v ptujskem srezu. Tudi kmetovalci bodo prišli na svoj račun, ker bo razstava plemenske živine in tudi premovanje konj in govedi ter druge živine. Delile se bodo tudi odlikovanja in nagrade najboljšim živinorejcem za trud in delo. Ptujski srez, eden največjih v Dravski banovini, je že v času Rimljanov bil veliko kulturno središče. Preko Ptujja se je vršilo preseljevanje narodov. Stari spomeniki iz te stare dobe dokazujejo dovolj jasno o slavni preteklosti tega sreza. In tudi danes hoče biti za vzgled vsem. Ptuj je tudi središče vinske in sadne trgovine že od njegove ustanovitve do dandanes. — Ptuj je priredil že več razstav, vinskih in sadnih, toda ta razstava bo ena največjih do sedaj. Vsi, ki so obiskali prejšnje razstave, so bili zadovoljni, zato tudi upamo sedaj, da bodo vsi obiskovalci zadovoljni s to razstavo in se bodo lahko obložili s sadjem in grozdom pri odhodu domov. — Kakor se nam javlja, bo ob priliki razstave v Ptujju tudi več zborovanj raznih korporacij in udruženj, le žal, da tudi arheologi ne morejo počakati tega dogodka, ker so nas obiskali že 11. t. m. v.

Ptaju, da precenijo starine in znameniti ptujski muzej. V zvezi s ptujsko razstavo se bodo vršili tudi razni izleti v Slovenske gorice in v Haloze z avtobusi po znižani ceni. Za prenočišča je preskrbljeno. Glede prehrane je pa Ptuj itak znan kot najcenejše mesto. Kdor hoče videti Ptuj in ptujski srez v vsej njegovi veličini nekdanji in sedaj, naj se udeleži razstave ter se posluži znižane železniške vožnje!

Sortiralni in pakovalni tečaj sadja. V zvezi z razstavo v Ptuj priredi razstaven odbor kmetijsko-obrtno razstavo v Ptuj sortiralni in pakovalni tečaj za sadje. Sadjarji morajo dopeljati sadje za razstavo dne 23. in 24. t. m. v skladišče pri Društvenem domu. Dne 25. in 26. septembra se vrši od 8. ure zjutraj do 18. ure zvečer sortiralni in pakovalni tečaj sadja. Dne 28. septembra pa se otvori ob 10. uri dopoldne razstava. Ker naši sadjarji vse premalo cenijo sortiranje sadja in niso večji pravičnega pakovanja in vlaganja v sode, v holandske in ameriške zabojе, kakor to zahteva sodobna sadna trgovina, je nujno potrebno, da se tozadevni tečaj priredi. Sprejelo se bo do 20 tečajnikov obojega spola vsaj 16 let starosti. Prijave sprejema sreski kmetijski referent, g. Zorčič v Ptuj. G. Zorčič daje tudi potrebna pojasnila.

Zadružna šola se bo tudi letos kakor druga leta vršila v Ljubljani na državnih dvorazrednih trgovskih šolah, počenši od 15. oktobra nekako do Velike noči. Šola ima namen, da nudi temeljno zadružno izobrazbo onim kmečkim sinovom, ki imajo namen ostati doma, da morejo potem kot gospodarji uspešno sodelovati v načelstvu ali nadzorstvu domačih zadrug. Zato se sprejemajo v šolo prvenstveno kmečki sinovi, ki so stari vsaj 18 let. Prosilci, katerih prošnjo za sprejem v šolo bi priporočila ena ali druga zadruga, včlanjena pri Zadružni zvezi v Ljubljani, naj pošljejo tako priporočene prošnje Zadružni zvezi v Ljubljani vsaj do 30. septembra t. l. Vpisovanje v šolo bo dne 15. oktobra od 9. do 12. ure, pouk pa se prične dne 16. oktobra. Pri vpisovanju je predložiti zadnje šolsko izpričevalo in rojstni list, ako teh stvari prosilci niso poslali že s prošnjo Zadružni zvezi.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 14. septembra so pripeljali 50 komadov zaklanih svinj. — Svinjsko meso je bilo po 10—12 Din, slanina 12—15. Kmetje so pripeljali 7 vozov sena po 50—52, 8 otave 40—44, 1 slame 29, 28 voz krompirja 0.75—1, 5 čebule 2, česen 5—6, zelje 2—4, kislo 5. Jabolka 3—4, hruške 3—6, slive 3, črnice 2.50, breskve 3—8, maline 4, grozdje 3.50—8, brusnice 9—10, luščeni orehi 28. Na trgu je bilo 10 vreč pšenice 1.50, 8 rži 1.25, 12 ječmena 1, 14 koruze 1.25, 16 ovsa 0.75—1, 12 prosa 1.75, 8 ajde 1.25, 14 fižole 1.50—2 D. Smetana 6—8, mleko 1.50—1.75, surovo maslo 16—24, čajno 26—28. Prinesli so 46 kokoši 15—22, 1426 piščancev 15—45, 28 gosi 20—25, 48 puranov 25—30, 36 rac 10—12, 36 domačih zajcev 5—25 Din.

Mariborski živinski sejem 10. 9. 1935.

Na današnji živinski sejem je bilo pripeljanih 13 konj, 16 bikov, 172 volov, 414 krav in 12 telet, skupaj 628. Cene so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 3—3.50 Din, poldebili 2—2.75, plemenski 2—3, biki za klanje 2—2.50, klavne krave debele 2—2.50, plemenske krave 1.25 do 1.75, krave za klobasarje 1—1.25, molzne krave 2—2.50, breje krave 2—2.50, mlada živina 2.25—3.25, teleta 2.50—3.50 Din. Prodanih je bilo 372 komadov.

Na mariborski svinjski sejem dne 13. septembra 1935 je bilo pripeljanih 523 svinj. Cene so bile sledeče: prašiči od 5—6 tednov stari so bili po 40—60 Din, 7—9 tednov 70—80 Din, 3—4 mesece 120 do 150 Din, 5—7 mesecev 200—250 Din, 8—10 mesecev po 300—500 Din in 1 leto stari po 380—450 Din. 1 kg žive teže po 5 Din, mrtve po 7.50—9.50 Din. Prodanih je bilo 155 svinj.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste kg 8—10 Din, II. vrste 6—8; meso od bikov, krav, telic 4—6; telečje meso I. vrste 8—10, II. vrste 4—6 Din; sveže svinjsko meso 8—14 Din kg.

Zahtevajte povsod

»Slovenskega gospodarja«!